

Kamil Szpunar (KIELCE)

Rejestr ruchomości pałacu w Rusinowie z 7 grudnia 1801 roku. Przyczynek źródłowy do badań nad dziejami dworu szlacheckiego w Małopolsce przełomu XVIII i XIX wieku

W początkach XVIII w. Rusinów wchodził w skład dóbr należących do Przysuchy, których właścicielem był Antoni Czermiński¹. Po jego śmierci właścicielem dóbr przysuskich, a więc i Rusinowa, poprzez małżeństwo z wdową po Antonim Czermińskim, wcześniejszą żoną Jana Gibboniego, Marianną Ewą Krasicką, został Jan Dembiński herbu Rawicz². Był on najmłodszym synem kasztelana sądeckiego i wojnickiego Franciszka Dembińskiego, posłował na sejm w 1729 i 1747 r.³ Rodzina Dembińskich wywodziła się ze wsi Dembiany w powiecie wiślickim. Pośród szlachty małopolskiej jej przedstawiciele cieszyli się wielkim szacunkiem. Największe zasługi dla tego rodu położył wspomniany wyżej kasztelan sądecki i wojnicki – Franciszek Dembiński. Jego syn Jan objął, oprócz Rusinowa i Przysuchy, także starostwo wolbromskie i rudzkie, klucze dóbr szczekocińskich i gruszeckich, część Lgoty z Ostrężnicą, a także Szczytniki i Aleksandrowice. Okazał się on świetnym administratorem swoich dóbr. Zmarł w 1754 r., a majątek po nim

¹ Antoni Czermiński h. Wieniawa (zm. przed 15 czerwca 1729) – stolnik sandomierski (10 lipiec 1706), kasztelan małogoski (po 12 lipca 1706). Zob. *Urzednicy województwa sandomierskiego XVI–XVIII wieku. Spisy*, oprac. K. Chłapowski, A. Falniowska-Gradowska, Kórnik 1993, s. 41, 121.

² A. Zarychta-Wójcicka, *Dzieje Przysuchy od czasów najdawniejszych do 1809 roku*, w: *Przysucha. Historia miasta od czasów najdawniejszych do 1945 roku*, red. S. Piątkowski, Przysucha 2006, s. 20; tejsze, *Urszula z Morsztynów Dembińska – w kręgu gospodarki, kultury i polityki przełomu XVIII i XIX wieku*, w: *Urszula Dembińska (1746–1825). Wystawa biograficzna*, red. G. Dudała, L. Frączek, M. Gradoń, A. Orliński, A. Zarychta-Wójcicka, Szczekociny 2014, s. 19.

³ Tejsze, *Dzieje Przysuchy*, s. 20.

przejął jego syn Franciszek. Losy Rusinowa i tutejszego pałacu zostały związane na długie lata z rodem Dembińskich. W 1762 r. doszło do małżeństwa Franciszka Dembińskiego z Urszulą z Morsztynów Dembińską i to właśnie z tą osobą należy wiązać dalsze losy interesującego nas pałacu. Franciszek Dembiński zmarł w 1776 r., a wszystkie dobra przeszły w posiadanie wdowy po staroście wolbromskim. W 1777 r. spisany został inwentarz, który zawiera opis drewnianego pałacu, stojącego na miejscu późniejszego murowanego obiektu⁴. W tym miejscu warto odnotować, że autorzy Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce błędnie przypisują budowę murowanego pałacu Franciszkowi Dembińskiemu i Urszuli Dembińskiej; Franciszek zmarł 22 grudnia 1776 r., a inwentarz sporządzony po jego śmierci opisuje jeszcze pałac drewniany⁵. Fundatorką nowego pałacu była niewątpliwie Urszula z Morsztynów Dembińska, co potwierdza w swoich pamiętnikach Ludwik Morstin, pisząc o niej: „Zmurowała ta pani rezydencję w Rusinowie”⁶. Pałac rusinowski miał pełnić w swoich założeniach funkcję jesienno-zimowej rezydencji. Wzniesiony został z tzw. saskiej cegły w północno-zachodnim krańcu wsi. Według literatury przedmiotu, ani dokładna data budowy ani autor projektu pałacu nie są znane⁷. Na podstawie analiz porównawczych z innymi obiektami przypisywany jest Janowi Ferdynandowi Naxowi, który w 1774 r. został mianowany architektem królewskim. Niestety, nawet dokładna analiza konserwatorska nie pozwoliła na ostateczne przypisanie autorstwa obiektu temu architektowi, ponieważ budowla rusinowska różni się zasadniczo od porównywanych z nią pałaców.

Pałac rusinowski odgrywał swojego czasu bardzo ważną rolę. Cała rodzina Dembińskich spędzała tutaj jesień i zimę, po czym w trakcie karnawału wyjeżdżała do Krakowa, skąd udawała się na lato do Szczekocin i z powrotem do Rusinowa. Taki coroczny cykl pozwalał starościnie na kierowanie interesami kłucza przysuskiego z pałacu rusinowskiego. Ponadto według przekazów Ludwika Morstina odbywały się tutaj zjazdy radomskiej szlachty, ucztę, tańce, bardzo huczne, zwłaszcza podczas imienin starościny, które przypadały na 21 paździer-

⁴ E. Dąbrowska, *Z dziejów Rusinowa*, „Biuletyn Kwartalny Radomskiego Towarzystwa Naukowego” 1985, t. 22, z. 1–2, s. 67. Por. *Źródła i materiały do dziejów szlachty województwa sandomierskiego w XVI–XVIII wieku*, t. 2: *Inwentarze dóbr ziemskich z XVI–XVIII wieku* (cz. 2), opr. K. Justyniarska-Chojak, J. Pielas, Kielce 2016, s. 185–200.

⁵ Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, t. 3: *Województwo kieleckie*, z. 8: *Powiat opoczyński*, red. J.Z. Łoziński, B. Wolff, s. 32. Por. *Źródła i materiały do dziejów szlachty*, s. 185.

⁶ K. Estreicher, *Wspomnienia Ludwika Morstina*, „Rocznik Krakowski” 1970, t. 41, s. 72–84; E. Dąbrowska, *Z dziejów Rusinowa*, s. 69.

⁷ A. Wójcicka, *Urszula z Morsztynów Dembińska – dziedzictwo pomnożone*, „Biuletyn Kwartalny Radomskiego Towarzystwa Naukowego” 1997, t. 32, z. 1–2, s. 36.

nika. Wraz z upływem czasu Urszula Dembińska zaczęła przebywać przede wszystkim w dobrach położonych w województwie krakowskim. Rola pałacu w Rusinowie z biegiem lat uległa zmianie. Na skutek podziałów rodzinnych pałac w Rusinowie przestał być ośrodkiem zjazdów, barwnie opisywanych przez kuzyna starościny⁸. W 1792 r. córka starościny Barbara wyszła za mąż za Tadeusza Czackiego z Porycka, starostę nowogrodzkiego, wielkiego działacza oświatowego, a w tym samym roku Ignacy Dembiński, jedyny syn starościny wolskiej, zawarł związek małżeński z Katarzyną z Gostkowskich, córką generała, oraz przejął cały majątek po ojcu. W skład tego dziedzictwa weszły: Przysucha, Rusinów, Sędziszów, Szczekociny, Małogoszcz, Gruszowa i Szczytniki. Dotychczasowa literatura wskazuje na fakt spłacenia matki przez Ignacego, a następnie na oddanie lub sprzedaż Rusinowa⁹. Z tego też powodu spisany został dokument źródłowy zawarty w niniejszym wydawnictwie, czyli *Regestr wszelkich mobiliów i meblów w pałacu rusinowskim znajdujących się d[ie] 7 [Decem]bris 1801 r[oku] [7 grudnia 1801] spisany*. Rejestr ten obejmuje opis wyposażenia wewnętrznego pałacu, oficyny kuchennej i kaplicy. Stanowi on bardzo interesujące źródło, ukazujące wyposażenie i wystrój wnętrza jednej z niewątpliwie ciekawszych rezydencji magnackich przełomu XVIII i XIX w. na terenie Małopolski. Jego przekaz pozwala na odtworzenie „świata rzeczy” dworu szlacheckiego na przełomie epok. Autorzy Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce tak piszą o pałacu rusinowskim: „Wczesnoklasycystyczny. Zwrócony frontem ku pd. Murowany. Parterowy z mieszkalną mansardą. Na planie prostokąta, z piętrowym ryzalitem od frontu o części środkowej półkolistej oraz półkolistym ryzalitem ogrodowym”¹⁰. Pałac ten miał zachowany symetryczny, dwutraktowy układ po obu stronach¹¹. Wokół korytarzy znajdowały się pokoje. Wnętrze pałacu było duże. Przy rozmieszczeniu pomieszczeń widać dosyć praktyczny, ale zarazem nowatorski, jak na owe czasy, sposób. Opis zaczyna się od sieni pryncypalnej i na tej samej osi leżącej dużej sali, od niej po jednej stronie mieścił się pokój jadalny, po drugiej pokój kompanii, dalej gabinety, sypialnie i garderoby pani i starościanki, czyli Urszuli i Salomei, pokoje gościnne, sienie i sionki oraz schody na górę, gdzie znajdowały się pokoje tzw. panieńskie, gościnne, garderoby i pokoje dla rezydentów. Rejestr wymienia

⁸ K. Estreicher, *Wspomnienia*, s. 72–84.

⁹ Zob. E. Dąbrowska, *Z dziejów Rusinowa*, s. 73.

¹⁰ *Katalog zabytków sztuki w Polsce*, s. 32.

¹¹ A. Domagała, *Zespoły pałacowo-dworsko-parkowe z XVIII–XIX wieku na obszarze obecnego województwa radomskiego*, „Biuletyn Kwartalny Radomskiego Towarzystwa Naukowego” 1997, t. 32, z. 1–2, s. 54.

dokładnie ruchomości znajdujące się w pałacu. Z cenniejszych wymienić można: kanapę materią turecką lub szarą skórą obitą, wielką ilość stołów, stołków, krzeseł gdańskich, krzeseł zielonym trepem wybitych, zwierciadeł w ramach wyślaczanych oraz wyposażenia stołowe. Przy wielu meblach dodano adnotacje dotyczące pozostawienia lub odesłania do właściwego miejsca przeznaczenia. Najwięcej rzeczy miało być przewiezionych do Stuzna, gdzie znajdował się pałacyk myśliwski należący do dóbr Przysucha, oczywiście w posiadaniu Urszuli Dembińskiej.

W wyniku układów rodzinnych około 1801 r. pałac stał się nieformalną własnością najmłodszej córki Salomei z Dembińskich Wielhorskiej¹². Dopiero na rok przed śmiercią jej męża Józefa Wielhorskiego, Salomea, na mocy kontraktu z matką, została w 1816 r. prawną właścicielką tego majątku. Dobra, w skład których wchodziły ponadto folwarki Nieznamierowice, Przysławowice, Grabowa, Wola Gałęcka, Gałki i Borowa zostały oszacowane na sumę 600 tys. złp. Od tego roku Rusinów stał się siedzibą rodową Salomei z Dembińskich Wielhorskiej, jej dzieci i wnuków. Następnie dobra rusinowskie w 1840 r. nabył od swojej matki Salomei Wielhorskiej syn Józef Wielhorski za sumę 555 600 złp. Jedenaście lat później, czyli w 1851 r., kończy się okres posiadania dóbr Rusinowa z przyległościami przez ród Dembińskich na skutek parcelacji majątku¹³.

ŹRÓDŁO

Rejestr ruchomości znajdujących się w pałacu w Rusinowie spisany 7 grudnia 1801 r. oraz wykaz rzeczy z tegoż pałacu z określeniem ich przeznaczenia sporządzony 14 października 1803 r.

Podstawa wydania: Oryginał. Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu, papiery Wielhorskich Michała i Józefa, rkps 13299 III, s. 13–24 (s. 20 nie zawiera tekstu, brak s. 22 spowodowany został błędem w paginacji rkpsu – po s. 21 następuje s. 23). Rejestr ruchomości z 1801 r., w kilku miejscach uszkodzony i zalany płynami, zawiera liczne późniejsze dopiski. Z ich treści wynika, że korzystał z niego autor wykazu rzeczy z 1803 r., zaznaczając na nim przewidywane miejsce znalezienia się określonych ruchomości. W edycji dopiski w rejestrze z 1801 r. zostały pominięte w związku z tym, że informacje o relokacji mobiliów zawarte zostały w opartym na nich wykazie rzeczy z pałacu rusinow-

¹² A. Wójcicka, *Urszula z Morsztynów Dembińska*, s. 32.

¹³ E. Dąbrowska, *Z dziejów Rusinowa*, s. 82.

skiego z 1803 r. Źródło opracowane zostało zgodnie z instrukcją wydawniczą dla źródeł nowożytnych (do połowy XIX w.)¹⁴.

[s. 13] Regestr wszelkich mobiliów i meblów w pałacu rusinowskim znajdujących się *d[ie]* 7 [*Decem*]bris 1801 r[oku] [7 grudnia 1801] spisany.

W pałacu na dole.

W sieni pryncypalnej: okien w tafle dużych, całych, z rynienkami i garnuszkami blaszanymi *n[umero]* 2, okiennic przy tychże okutych, na zawiasach *n[umero]* 2, latarnia wisząca na pręcie żelaznym, w drzewo oprawna *n[umero]* 1, krat drewnianych dla ochrony okien *n[umero]* 2.

W sali: okien z taflami dużemi, z rynienkami i garnuszkami blaszanymi *n[umero]* 4, okiennic przy tychże podwójnych, z tarcic, okutych *n[umero]* 4, fierańek płóciennych z brzegami sycowemi na prętach żelaznych *n[umero]* 4, stołków warszawskich niebieskim płótnem w kratkę obitych *n[umero]* 6, *d[ett]o* gdańskich starych, złotych *n[umero]* 12, stołów olszowych z nogami składanemi do jadanania *n[umero]* 5, *d[ett]o* olszowy okrągły do Stużna¹⁵, stolików składanych zielonym sukniem wybitych *n[umero]* 2, przystawek olszowych do stołów *n[umero]* 2, pulpity do muzyki z lichtarzami blaszanymi *n[umero]* 4, lustro wiszące na sznurze kamelorowym z kutasami dwoma, u którego lichtarz 1 sfluczony i różyczki 1 brakuje *n[umero]* 1, luster ściennych drewnianych wyłaczanych, z tulejkami mosiężnymi *n[umero]* 14, sof pod oknami, wybitych zgrzebnym płótnem, z pokrowcami w kratkę, *n[umero]* 5, sztabanów do sypiania, stołami nakrytych *n[umero]* 2.

W kaplicy przy sali: mensa drewniana malowana *n[umero]* 1, obraz Ś[w]. Urszuli i Ś[w]. Franciszka *n[umero]* 2, *d[ett]o* Chrystusa Pana w ramach wyłaczanych *n[umero]* 1, obraz Ś[w]. Wincentego w ramie wyłaczanej *n[umero]* 1, stolik na aparaty z 2 szufladami *n[umero]* 1.

W pokoju jadalnym: okien w tafle duże, z rynienkami i garnuszkami blaszanymi *n[umero]* 2, fierańek płóciennych z brzegami sycowemi par *n[umero]* 2, stolik mozaikowy biały *n[umero]* 1, *d[ett]o* wykładany z warcabnicą *n[umero]* 1, szuflada malowana na drwa *n[umero]* 1, zwierciadło między oknami w 2 sztukach

¹⁴ *Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX w.*, red. K. Lepszy, Wrocław 1953.

¹⁵ Stużno – do końca XVIII w. wieś w województwie sandomierskim, powiecie opoczyńskim. Znajdował się tutaj pałacyk myśliwski należący do dóbr Przysucha. Urszula z Morsztynów Dembińska w latach 1781–1782 odkupiła Stużno od Mariana Wolskiego i Jabłonowskiego za 62 tys. złp. Zob. A. Zarychta-Wójcicka, *Inwestycje Urszuli z Morsztynów Dembińskiej w dobrach ziemskich Przysucha, Rusinów i Korytków na przełomie XVIII i XIX wieku*, „Radomskie Studia Humanistyczne” 2013, t. 1, s. 172.

n[umero] 1, *d[ett]o* nad kominkiem *n[umero]* 1, lichtarzy wyłączanych u zwierciadeł, z tulejkami, par *n[umero]* 2, landszaftów nad drzwiami *n[umero]* 3, mieszek u kominka *n[umero]* 1, dzwonek na sprężynie *n[umero]* 1.

W pokoju kompanii: okien w tafle duże, z rynienkami i garnuszkami blaszanymi *n[umero]* 2, krzesel sycem przybitych żerdzią i pokrytych białym sycem *n[umero]* 6, kanap nowych sycem wybitych *n[umero]* 3, stolik biały mozaikowy *n[umero]* 1, *d[ett]o* cisowy kwadratowy *n[umero]* 1, *d[ett]o* trzcin[ow]y *n[umero]* 1, zwierciadło w trymie między oknami w 2 sztukach *n[umero]* 1, *d[ett]o* nad kominkiem w sztuk jednej *n[umero]* 1, fieranek płóciennych z brzegami sycowemi par *n[umero]* 2.

[s. 14] *It[em]* w pałacu na dole.

It[em] w pokoju kompanii: lichtarzy mosiężnych *n[umero]* 4, landszaftów nad drzwiami *n[umero]* 3, kutasów kamelorowych do pociągania dzwonka *n[umero]* 2, ekram drewniany sycem powleczony *n[umero]* 1, szufladka na drewno 1, na trociny 1 – *n[umero]* 2.

W gabinecie kompanii: okno w tafle całe, z rynienką i garnuszkiem, blaszanymi *n[umero]* 1, fieranek płóciennych z brzegami sycowemi para *n[umero]* 1, stolik jasionowy kwadratowy, z kwiatkiem, wysadzany *n[umero]* 1, sofa z płóciennym niebieskim w kratkę *n[umero]* 1, taborecików takichże *n[umero]* 4, landszaftów nad drzwiami *n[umero]* 3, kutas kamelorowy do ciągnięcia dzwonka *n[umero]* 1, szufladka na trociny *n[umero]* 1.

W pokoju sypialnym JW Pani¹⁶: okno w tafle, z rynienką i garnuszkiem, blaszanymi *n[umero]* 1, fieranek płóciennych z brzegami sycowemi para *n[umero]* 1, stolików gruszkowych kwadratowych małych *n[umero]* 2, zwierciadło w 2 sztukach nad kominkiem *n[umero]* 1, landszaft nad drzwiami *n[umero]* 1, kutasów kamelorowych do ciągnięcia dzwonka *n[umero]* 2, ekram stolikową robotą *n[umero]* 1, szufladka na drewno 1, na trociny 1 – *n[umero]* 2, garnitur do kominka cały, z mieszkami *n[umero]* 1.

¹⁶ Urszula z Morsztynów Dembińska (ur. 1746, zm. 7 stycznia 1825). Urodziła się w Czarkowych k. Starego Korczyna jako jedno z czworga dzieci Jana Tomasza, starosty skotnickiego i sieradzkiego, kasztelana wiślickiego oraz Natalii Szembekówny, kasztelanki oświęcimskiej. Po śmierci rodziców starszy brat Joachim umieścił ją wraz z siostrą Apolonią na pensji wizytek we Wrocławiu. W 1762 r. poślubiła Franciszka Dembińskiego, starostę wobromskiego. Po jego śmierci gospodarowała w olbrzymich dobrach w powiatach opoczyńskim i radomskim województwa sandomierskiego. Zob. szerzej D. Dyktyńska, *Polityka gospodarcza Urszuli z Morsztynów Dembińskiej, starościny wobromskiej*, w: *Szlachta i ziemianie między Wisłą a Pilicą w XVI–XX wieku. Studia*, red. J. Gapys, M. Nowak, J. Pielas, Kielce 2008, s. 92–93; A. Wójcicka, *Urszula z Morsztynów Dembińska*, s. 31; teźże, *Inwestycje Urszuli z Morsztynów Dembińskiej*, s. 170.

W garderobie JW Pani: szafa z trzema u dołu szufladami, u góry z drzwiczkami, zamkiem i 2 kluczami *n[umero]* 1, wał płócienny wysłany sianem do siedzenia, płóciennym w kratkę drobną niebieską okryty *n[umero]* 1, stolec żelazny sycem okryty *n[umero]* 1, niedźwiadek u stolca pod nogi *n[umero]* 1, szafeczka mała na papiery *n[umero]* 1.

W przedpokoju gościnnym narożnym: okno w tafle, z rynienką i garnuszkami, blaszanymi *n[umero]* 1, fieranek płóciennych z brzegami sycowymi para *n[umero]* 1, stolik z szufladką, zamkiem i antabami, gruszkowy *n[umero]* 1, landszaftów nad drzwiami *n[umero]* 3, portret JW starosty¹⁷ za szkłem *n[umero]* 1.

W sionce: stolec drewniany orzechem wysadzony *n[umero]* 1, półeczka stolarską robotą, malowana, na papiery *n[umero]* 1.

W pokoju gościnnym narożnym na drwa i na trociny 2 skrzynki, okno w tafle z rynienką i garnuszkami, blaszanymi *n[umero]* 1, fieranek płóciennych z brzegami sycowymi par *n[umero]* 1, stolik trzmielom okładany, a w środku orzechowy, mały *n[umero]* 1, landszaft nad drzwiami *n[umero]* 1, zwierciadło nad kominkiem w sztukach czterech *n[umero]* 1, ekram w powłoce sycowej *n[umero]* 1, stołków drewnianych zieloną trepą wybitych 7, bez trepy 1 – *n[umero]* 8.

W pokoju roboczym z sali: okien w tafle, z rynienkami i garnuszkami blaszanymi *n[umero]* 2, fieranek płóciennych z brzegami sycowymi par *n[umero]* 2, stołków niebieskim [skreślone: zielonym, nadpisane niebieskim] płótnem w kratkę wybitych *n[umero]* 8, stolików forn[i]erowanych wiśniowych *n[umero]* 2, [s. 5] landszaftów nad drzwiami *n[umero]* 2, zwierciadło nad kominkiem w 4 sztukach *n[umero]* 1, *d[ett]o* między oknami w ramach pozłacanych *n[umero]* 1, szufladka na drewno 1, na trociny 1 – *n[umero]* 2, miszek do kominka *n[umero]* 1, ekram sycem powleczony *n[umero]* 1.

W gabinecie tegoż pokoju: okno z rynienką i garnuszkami *n[umero]* 1, fieranek płóciennych z brzegami sycowymi para *n[umero]* 1, stolik wykładany *n[umero]* 1, landszaftów nad drzwiami *n[umero]* 3.

W sionce: stolec skórą obity *n[umero]* 1.

W pokoju narożnym od gumna: okno w tafle, z rynienką i garnuszkami, blaszanymi *n[umero]* 1, stolik orzechem wykładany *n[umero]* 1, landszaftów

¹⁷ Franciszek Dembiński h. Rawicz (zm. 22 grudnia 1776), syn Jana Stanisława (zm. 1754, przed 4 kwietnia), starosty woblromskiego (1729–1752), łowczego krakowskiego od 1740, starosta jodłowski (1764–1777), woblromski (1758–1776), żonaty z Urszulą z Morsztynów. Zob. D. Dyktyńska, *Polityka gospodarcza*, s. 92–93; *Urzednicy województwa krakowskiego XVI–XVIII wieku. Spisy*, oprac. S. Cynarski, A. Falniowska-Gradowska, Kórnik 1990, s. 221.

nad drzwiami *n[umero]* 2, stołków płócieniem zielonym w kratkę wybitych *n[umero]* 4, mieszek do kominka *n[umero]* 1, stolik mozaikowy biały *n[umero]* 1, stolik kwadratowy mały, z szufladką *n[umero]* 1.

W przedpokoju tego narożnika: okno z rynienką i garnuszkiem, blaszanemi *n[umero]* 1, stół sosnowy ordynaryjny *n[umero]* 1, landszaftów nad drzwiami *n[umero]* 2, szufladka na drewno *n[umero]* 1.

W pokoju narożnym od dziedzińca: okno w tafli z rynienką, garnuszkiem, młynkiem, blaszanemi *n[umero]* 1, fieranek płócienny z brzegami sycowymi – para *n[umero]* 1, stolik wykładany z warcabnicą *n[umero]* 1, stołków dawnych bez pokrowców *n[umero]* 4, lan[d]szaft nad drzwiami *n[umero]* 1, ekram żelazny bez powłoki *n[umero]* 1.

W przedpokoju do tegoż: okno całe z rynienką i garnuszkiem, blaszanemi *n[umero]* 1, stolik wykładany dawny *n[umero]* 1, stół ordynaryjny sosnowy *n[umero]* 1, lan[d]szaftów nad drzwiami *n[umero]* 2, szufladka na trociny *n[umero]* 1.

W przedpokoju JW starościanki¹⁸: okno całe z rynienką i garnuszkiem, blaszanemi *n[umero]* 1, fieranek płócienny z brzegami sycowymi para *n[umero]* 1, landszaftów nad drzwiami *n[umero]* 2, skrzynka na trociny *n[umero]* 1, stolik ordynaryjny olszowy mały *n[umero]* 1.

W pokoju JW starościanki: karłów sycem obitych *n[umero]* 4, okien z rynienkami blaszanemi i garnuszkami *n[umero]* 2, fieranek płócienny z brzegami sycowymi par *n[umero]* 2, stolik gruszkowy z dwiema szufladami, zamkami i antabką *n[umero]* 1, *d[ett]o* jasionowy nowy, składany, z wyjmowanymi nogami *n[umero]* 1, *d[ett]o* cisowy w miesiąc, skórą wyklejony *n[umero]* 1, *d[ett]o* jasionowy kwadratowy, mały *n[umero]* 1, biurko dębowe z trzema zamkami *n[umero]* 1, stołków w kratkę płócieniem wybitych *n[umero]* 6, landszaftów nad drzwiami *n[umero]* 2, zwierciadło nad kominkiem w 4 sztukach *n[umero]* 1 [skreślone], *d[ett]o* między oknami w ramach wyłaczanych *n[umero]* 1 [skreślone], skrzynia na drewno i na trociny *n[umero]* 1 [skreślone], [s. 16] zwierciadło w trymie nad kominkiem w 4 sztukach *n[umero]* 1, *d[ett]o* między oknami w ramach połączonych *n[umero]* 1, garnitur do kominka, szczytce, pogrzebacz, łopatka i mieszek *n[umero]* 1, szufladka na drewno 1, na trociny 1 – *n[umero]* 2, ekram.

¹⁸ Salomea Wielhorska z Dembińskich (1775 – 29 czerwca 1841), najmłodsza córka Franciszka Dembińskiego h. Rawicz i Urszuli z Morsztynów Dembińskiej, od 1803 roku żona generała Józefa Wielhorskiego h. Kierdeja (1759 – 24 czerwca 1817). Z małżeństwa tego zrodziło się troje dzieci: Jan, Marianna i Józef. Zob. E. Dąbrowska, *Z dziejów Rusinowa*, s. 78, 82.

W gabinecie JW starościanki: okno z rynienką i garnuszkiem, blaszanemi $n[umero]$ 1, fieranek płóciennych z brzegami sycowemi para $n[umero]$ 1, landszaf-tów nad drzwiami $n[umero]$ 2.

W sionce: stolec żelazny z poduszką sycową, bez pokrycia $n[umero]$ 1, szuflad-ka na papierki $n[umero]$ 1.

W pałacu na górze.

W dwóch pokojach narożnych od sadu: okien z rynienkami i garnuszkami blaszanemi $n[umero]$ 2, stolików popielatych mozaikowych $n[umero]$ 2, stołków gdańskich $n[umero]$ 4.

W pokoju trzecim pojedynczym od sadu: okien z rynienkami i kubkami bla-szanemi $n[umero]$ 2, stolik mały olszowy $n[umero]$ 1, stołów ordynar[yjnych] sos-nowych $n[umero]$ 2, stołków *d[ett]o* drewnianych $n[umero]$ 2, stołków szarą skórą wybitych $n[umero]$ 2.

W dwóch pokojach narożnych od kaplicy: okien z rynienką i garnuszkami bla-szanemi $n[umero]$ 2, stolik stary z nogami krzyżowemi $n[umero]$ 1, stół sosnowy kwadratowy $n[umero]$ 1, kanapa skórą szarą wybita $n[umero]$ 1, stołków takichże $n[umero]$ 6.

W garderobie do tychże pokojów należącej: okien z rynienkami i garnuszkami blaszanemi $n[umero]$ 2, stół sosnowy kwadratowy $n[umero]$ 1, model nad kuchnią w szufladce $n[umero]$ 1.

W dwóch pokojach panieńskich: okien z rynienkami i garnuszkami blaszane-mi $n[umero]$ 2, stołów sosnowych ordynaryjnych $n[umero]$ 2, stołków drewnia-nych *d[ett]o* $n[umero]$ 5, stolik wykładany stary $n[umero]$ 1.

W garderobie: szaf z zamkami, kluczami i szufladami $n[umero]$ 2, okien z ry-nienkami i garnuszkami blaszanemi $n[umero]$ 2.

W kawiarni: okno z rynienką i garnuszkiem $n[umero]$ 1, blacha lana na komin-ku $n[umero]$ 1, szafa biało malowana, półokrągła, z zamkami $n[umero]$ 1, *d[ett]o* z[e] stolikiem, zamkiem i drzwiczkami podwójnemi $n[umero]$ 1, stół sosnowy kwadratowy $n[umero]$ 1, stolik mały na nogach składanych $n[umero]$ 1, krzesło stare, gołe $n[umero]$ 1.

W schowaniu tychże kawiarni: okien z garnuszkami i rynienkami blaszane-mi $n[umero]$ 4, szafa z dziewięcią szufladami, okuta $n[umero]$ 1, *d[ett]o* z ośmią $n[umero]$ 1.

[s. 17] *Item* w pałacu na górze.

W pokoju pojedynczym [od] dziedzińca: okien z rynienkami i garnuszkami blaszanemi $n[umero]$ 2, fieranek płóciennych z brzegami sycowemi^a par $n[umero]$ 2, stół ordynaryjny kwadratowy, stołków gdańskich $n[umero]$ 4.

W pokojach dwóch narożnych od dziedzińca okien z rynienkami i garnuszkami blaszanymi $n[umero]$ 2, fieranek płóciennych z brzegami sycowemi^b para $n[umero]$ 1, stolik wysadzany $n[umero]$ 1, $d[ett]o$ z przyszurowanymi nogami, składany $n[umero]$ 1, stołków gdańskich $n[umero]$ 4^c.

W korytarzu: szafa z czterema zamknięciami $n[umero]$ 1, parawanów do zasłonięcia stolców $n[umero]$ 3.

W kredensie na dole: szafa z czterema szufladami u dołu, u góry z drzwiczkami, z zamkami i kluczem $n[umero]$ 1, $d[ett]o$ mniejsza w murze 1, stojąca, zamiast stołu 1 – $n[umero]$ 2, miedzianak w piec wlepiony do grzania wody $n[umero]$ 1, stolik sosnowy na nogach składanych $n[umero]$ 1, stołek pod wanienkę $n[umero]$ 1, stołków ordynar[yjnych] do siedzenia $n[umero]$ 2.

Rekwizyta do porządku pałacowego należąca: sanek żelaznych w piecach na dole $n[umero]$ 14, wilków żelaznych $d[ett]o$ para $n[umero]$ 1, [wilków żelaznych] $d[ett]o$ na górze par 7, blachy do zamykania pieców na dole, wszędy podwójne, a na górze pojedyncze, znajdują się, lejek blaszany do kropienia $n[umero]$ 1, stołków drewnianych wszystkich w pałacu $n[umero]$ 9, stołów ordynaryjnych $n[umero]$ 5, tapczanów w pałacu i oficynach $n[umero]$ 20, donic glinianych do stolców $n[umero]$ 3, wiaderek drewnianych $d[ett]o$ $n[umero]$ 10, latarni w drzewo oprawionych $n[umero]$ 5, ram do zwierciadeł malowanych i wylócanych w schowaniu kawiarnianym $n[umero]$ 6, stolców drewnianych ordynar[yjnych] $n[umero]$ 6, krosienek na drwa $n[umero]$ 8, klucze do całego zamknięcia pałacu i oficyn.

W oficynie gościnnej. Na dole: stołów sosnowych $n[umero]$ 5, $d[ett]o$ olszowy $n[umero]$ 1, $d[ett]o$ jasionowych $n[umero]$ 3, stołów drewnianych $n[umero]$ 10.

Na górze: stołów sosnowych $n[umero]$ 5, $d[ett]o$ jasionowy $n[umero]$ 1, $d[ett]o$ olszowych $n[umero]$ 2, stołków drewnianych $n[umero]$ 15, latarnia szkło w drzewo oprawne mająca $n[umero]$ 1, w[e] wszystkich piecach blachy na zawiasach, z klamkami.

[s. 18] W oficynie kuchennej.

W izbie jadalnej dworskiej: szaf w murze z zamkami i kluczami $n[umero]$ 3, stołów ordynar[yjnych] sosnowych $n[umero]$ 2, stołków $i[tem]$ $d[ett]o$ $n[umero]$ 9, krzesła stare duże – 1 skórą, drugie turecczyzną wybite – $n[umero]$ 2, konewka na piwo $n[umero]$ 1, blacha w kominie 1, do zamykania pieca 1 – $n[umero]$ 2.

W piekarni: stołów olszowych z szufladami $n[umero]$ 2, blach do pieca zamykania $n[umero]$ 2, drzwiczki do zamykania pieca w piekarni z sieni, żelazne $n[umero]$ 1, piec żelazny do odgrzewania ciast, z drzwiczkami żelaznymi $n[umero]$ 1.

W kuchni: blach lanych na ognisku *n[umero]* 2, *d[ett]o* kawałek w murku *n[umero]* 1, drzwiczek do zamykania ogniska żelaznych 2, trąb z blachy kutej dla dymu 2, blach do zatykania cybuchów czyli oddechu przy ścianie 2, haków dla obracania różna przysrubowanych 2 – *n[umero]* 8, stołów olszowych *n[umero]* 3, wanna na wodę *n[umero]* 1, pompa, w której korba do ciągnięcia wody żelazna *n[umero]* 1, blacha do zamykania pieca spiżarnianego *n[umero]* 1.

W spiżarni: fasek na leguminy większych *n[umero]* 21, ćwierć do mierzenia mąki^d *n[umero]* 1, dzieżek do chleba *n[umero]* 2, ceber 1, cebrzyk 1, potłuczone – *n[umero]* 2, wanienka na ryby *n[umero]* 1, szuflada z zamkiem *n[umero]* 1, stół na sztagach ordynaryjny *n[umero]* 1, wieszadła czyli półki na pasach żelaznych *n[umero]* 2, drabinka okuta *n[umero]* 1, stolik z szufladami *n[umero]* 1, świecznica *n[umero]* 1, barełka na drożdże *n[umero]* 1, zabrane – *n[umero]* 2, skrzynia na otręby z przegrodami *n[umero]* 1, cebrzyk 1 – *n[umero]* 2, denarek.

[s. 19] W kaplicy: ornatów z wszelkimi rekwizytami zupełnych *n[umero]* 5, albów 3, humerałów 3, korporałów 3 – *eff[icit]* *n[umero]* 9, puryfikaterzów 4, ręczniczków 3 – *n[umero]* 7 (dopisek: *detto*), mszał 1, pasek zły 1 – *n[umero]* 2, kanon oprawny za szkłem w 3 sztukach *n[umero]* 1, portatel 1, kropielnica miedziana 1 – *n[umero]* 2, obrusów cienkich na wierzch 3, grubszych na spód 6 – *n[umero]* 9, ołtarz, którego mensa murowana, cymboria biało malowana i wyzłacana z koroną, drzwiczkami i zameczkiem *n[umero]* 1, obraz Jezusa w ramach pozłacanych *n[umero]* 1, stół pod aparaty w zachrysty *n[umero]* 1, ławka nowa, niemalowana *n[umero]* 1, pulpit pod mszał *n[umero]* 1, nakrycie na mense z rasy zielonej *n[umero]* 1, kopia indultu na drzwiach przybita *n[umero]* 1, lichtarzów zacnych *n[umero]* 2.

[s. 21] Dyspartymet rzeczy z pałacu rusinowskiego, dokąd co przeznaczają się, jako jeszcze zostaje na inwentarz *pro d[ie]* 14 [*Octo*]*br[is]* 1803 roku [14 października 1803].

Do Stuzna.

Rzeczy kredensowe. Kieliszków puklastych zabranych szt[uk] 11, jest jeszcze do zabrania 23, puklastych szt[uk] 34, kieliszków z wężykami w postumentie do zabrania 8, *d[ett]o* gładkich wysokich *d[ett]o* 11, *d[ett]o* rzniętych *d[ett]o* 6, *d[ett]o* [rznętych] z wykształcanemi brzegami *d[ett]o* 2, *d[ett]o* rzniętych na wysokich postumentach z wężykami w postumentach 5, *d[ett]o* od likieru puklastych 7, lampetek z wyzłaczanemi brzegami rzniętych 10, *d[ett]o* z wyginanemi kantami 13, *d[ett]o* [z wyginanemi kantami] zabrana 1, *d[ett]o* większych na kanty rzniętych 2, szklanek wysokich z wyzłaczanemi brzegami 7, *d[ett]o* z wyginanemi brzegami, zabranych 12, szklanka rznęta 1, kufelek z przykrywką i złożonemi brzegami rznęty 1, kufelek ordynaryjny z przykrywką 1, karafinek od wody z koreczkami

zabranych 6, *d[ett]o* do zabrania 12, karafinek okrągłych, pękatych do wina, niskich 4, *d[ett]o* gładkich z ucinanemi szyjkami od wina 8, *d[ett]o* okrągłych puklastych 3, *d[ett]o* z wyginanemi szyjkami 5, *d[ett]o* największych od wina gładkich 5, kaganków nocnych 4.

Farfury. Talerzy głębokich zabranych szt[uk] 12, [talerzy] *d[ett]o* do zabrania szt[uk] 6 – szt[uk] 18, [talerzy] płytkich zabranych szt[uk] 22, *d[ett]o* do zabrania 24 – szt[uk] 46, blat porcelanowy z kwiatkami od sałaty 1, talerzy z niebieskimi kwiatkami porcelanowych głębok[ich] 12, *d[ett]o* takichże płaskich 4, talerzy fajansowych od wetów 7, salaterek fajansowych od fruktów 2, sosjerek z blacikami i łyżeczką, fajansowe 2, koszyków fajansowych, do których blat tylko 1 – szt[uk] 2, blacik kwadratowy fajansowy 1, czarka od masła z przykrywką porcelanowa 1, tulejek mosiężnych od lichtarzy 11, *d[ett]o* blaszanych [od lichtarzy] 37, kufel duży półgar[n]cowy gładki 1, prasa ze szrubami do serwet 1. Kupione: filiżanek z wyłaczanemi brzegami z łaski porcelany, spodków 6, wieszaków 6. *Eff[icit]* par 5 1/2.

Rzeczy kapliczne. Obraz Naj[świętszej] Ś[więtej] P[anienki] *n[umero]* 1, mszał *n[umero]* 1, albów *n[umero]* 3, humerałów *n[umero]* 3, ornat biały z środkiem szafirowym ze wszystkim *n[umero]* 1, *d[ett]o* biały [z środkiem] niebieskim w kwiaty *n[umero]* 2, *d[ett]o* czarny [z środkiem] w żółte pasy *n[umero]* 1, *d[ett]o* różowy ałłasowy z środkiem z materyi bogatej *n[umero]* 1, *d[ett]o* fioletowy ałłasowy z środkiem w żółte pasy *n[umero]* 1, do każdego ornata podług kolorów na kielichy ubi[orów] *n[umero]* 5, obru[sów] [na] m[ensę] różnych^e.

Item do Stuzna.

Item do kaplicy. Płótno stare do kładzenia na spód pod mensę *n[umero]* 1, ręczniczek do obcierania rąk *n[umero]* 1, ampułków szklanych *n[umero]* 2, dzwoneczek mosiężny mały *n[umero]* 1, rasa zielona na mensę pod spód *n[umero]* 1, portatel z kaplicy *n[umero]* 1.

Meble. Stolik jesionowy kwadratowy, z kwiatkiem *n[umero]* 1, stolik gruszkowy z zamkiem i szufladką *n[umero]* 1, stolik trzmielom okładany, w środku orzechowy *n[umero]* 1, stolik orzechem wykładany *n[umero]* 1, stolik wykładany z warcabnicą *n[umero]* 1, biurka z sypialnego pokoju gruszkowe *n[umero]* 2, stolik okrągły cisowy na jednej nodze *n[umero]* 1, krzesło z pokrowcem w kratkę niebieską *n[umero]* 1, stolik jesionowy kwadratowy z szufladką *n[umero]* 1, garnitur do kominka *n[umero]* 1, szafa z [oś]mią szufladami z kawiarni *n[umero]* 1, stołów sosnowych *n[umero]* 4, *d[ett]o* jesionowych z szufladami *n[umero]* 2, *d[ett]o* olaszowy z szufladą *n[umero]* 1, biurko dębowe z szufladkami *n[umero]* 1, komódka z rudnym kamieniem [*numero* 1], stolików jesionowych małych^f, stolik cisowy okrągły z szufladką i zasuwą [*numero* 1], stolików składanych sukniem zielonym

wybitych^g, stolik na aparaty do mszy z szufladami dwiema [numero 1], szafa ze stolikiem, zamkiem i drzwiczkami [numero 1].

[s. 23] Rzeczy do Snochowic¹⁹ przeznaczone. Stolik okrągły olszowy n[umero] 1, biurko olszowe z kłapą n[umero] 1, stołków skórą gdańską wybitych n[umero] 6, krzesłek z pokrowcami w kratkę niebieską n[umero] 6, stołów jesionowych z szufladami n[umero] 2, stolik cisowy lecz słaby n[umero] 1, kanapa – odbierze się z Przysuchy od porucznika n[umero] 1 [skreślone: szafka kulawa].

Rzeczy do Studziannego²⁰. Krzesel krepą zieloną wybitych n[umero] 4, stołów większych jesionowych n[umero] 2, stolik mały n[umero] 1, [krzesel krepą wybitych 4 – skreślone], stołów olszowych z szufladami n[umero] 2, krzesel ze skórą gdańską wybitych n[umero] 6, biurko olszowe z kłapą n[umero] 1.

[s. 24] Rzeczy do decyzji JW Pani zostające. W kaplicy obraz Ś[w]. Wincentego i Ś[w]. Urszuli – n[umero] 2, zostaje^h. Z pokoju jadalnego mieszek n[umero] 1, wzięty do Stużna. Zegar ścienny n[umero] 1, d[ett]o. W kompanii pokoju stolik cisowy kwadratowy n[umero] 1, d[ett]o stolik, zostają. W pokoju sypialnym stolików gruszkowych n[umero] 2, [zostają]. Garnitur z mieszkim do kominka n[umero] 1, do Szczekocin²¹. W garderobie wał sianem wysłany, płóciennym w kratkę po[w]leczony n[umero] 1, zostaje. Stolec żelazny sycem powleczony n[umero] 1, do Sędziszowa²². Łóżko z firanami n[umero] 1, d[ett]o. Szezląg ze wszystkim n[umero] 1, d[ett]o. Krzesło wielkie z sypialnego pokoju n[umero] 1, d[ett]o. Krucyfiks za szkłem n[umero] 1, do Stużna. Krzesel krepą zieloną wybitych n[umero] 3, zostają. Stolików śliwowych fornierowanych n[umero] 2, zostają. Zwierciadło między oknami w ramach wyzłacanych n[umero] 1, do Stużna. Mie-

¹⁹ Snochowice – do końca XVIII w. wieś w województwie sandomierskim, powiecie checińskim.

²⁰ Studzianne (dziś Studzianna) – do końca XVIII w. wieś w województwie sandomierskim, powiecie opoczyńskim. Urszula z Morsztynów Dembińska nabyła Studziannę z trzema miejscowościami oraz dobra nieznamierowickie z pięcioma wsiami od Krzeczowskich w 1788 r. Zob. M. Zaćlona, *Urszula z Morsztynów Dembińska, starościna wolbromska pani na Szczekocinach, Przysusze, Rusinowie i Sędziszowie*, w: *Urszula z Morsztynów Dembińska (1746–1825)*, red. K. Markiewicz, Przysucha 1996; A. Zarychta-Wójcicka, *Inwestycje Urszuli z Morsztynów Dembińskiej*, s. 172.

²¹ Szczekociny – do końca XVIII w. miasto w województwie krakowskim, powiecie lelowskim. Zgodnie z działami rodzinnymi Szczekociny wraz z okolicznymi wsiami oraz klucz gruszecki, część Lgoty z Ostreżnicą i Aleksandrowice przypadły Janowi Dembińskiemu, synowi Franciszka, kasztelana sądeckiego i wojnickiego. Zob. M. Zaćlona, *Urszula z Morsztynów Dembińska*, s. 7.

²² Sędziszów (dziś Sędziszów Małopolski) – do końca XVIII w. miasto w województwie sandomierskim, powiecie pilźnieńskim. Jan Dembiński w 1740 r. zakupił klucz dóbr sędziszowskich. Tamże, s. 9.

szek z pokoju pierwszego od sali *n[umero]* 1, *d[ett]*o. Ekram sycowy *n[umero]* 1, zostaje. Kantor z Warszawy przywieziony *n[umero]* 1, do Sędziszowa. Stolik śliwiną wykładany *n[umero]* 1, zostaje. Ekram żelazny, bez powłoki *n[umero]* 1, do Stużna. Z przedpokoju JW starościanki stolik olszowy kwadratowy, mały *n[umero]* 1, zostaje. Stolik gruszkowy z dwiema szufladami i antabką *n[umero]* 1, *d[ett]*o. Stolik jasionowy składany, z wysuwanymi nogami *n[umero]* 1, zabrany [z Tomaszem? – wyraz nieczyt.]. Stolik cisowy w miesiąc, skórą wyklejony *n[umero]* 1, zostaje. Zwierciadło między oknami w ramach *n[umero]* 1, do Stużna. W sionce JW starościanki stolec żelazny *n[umero]* 1, do Stużna. Stolik wykładany w panieńskim pokoju *n[umero]* 1, zostaje. Stolik mały na nogach składanych *n[umero]* 1. Szafa do rozebrania, na szafę kredensową mogłaby być zdatna *n[umero]* 1, w Stużnie. Krzesel w kratkę niebieską z powłokami *n[umero]* 19, do 24 do Stużna. *D[ett]* o obdartych *n[umero]* 6, zostają.

- ^a W tym miejscu dopisek inną ręką: pręty tylko.
- ^b W tym miejscu dopisek inną ręką: pręt tylko.
- ^c W tym miejscu dopisek inną ręką: na trociny szufladka.
- ^d Wyraz nieodczytany.
- ^e Brak liczby z uwagi na uszkodzenie rkpsu.
- ^f Brak liczby z uwagi na uszkodzenie rkpsu.
- ^g W tym miejscu skreślonych kilka nieczytelnych słów.
- ^h W tej części tekstu wszystkie wyrazy i określenia następujące po podanych liczbach ruchomości napisane zostały bez wątpienia później, tą samą ręką.

BIBLIOGRAFIA

- Dąbrowska E., *Z dziejów Rusinowa*, „Biuletyn Kwartalny Radomskiego Towarzystwa Naukowego” 1985, t. 22, z. 1–2.
- Domagała A., *Zespoły pałacowo-dworsko-parkowe z XVIII–XIX wieku na obszarze obecnego województwa radomskiego*, „Biuletyn Kwartalny Radomskiego Towarzystwa Naukowego” 1997, t. 32, z. 1–2.
- Dyktyńska D., *Polityka gospodarcza Urszuli z Morsztynów Dembińskiej, starościny wólbromskiej*, w: *Szlachta i ziemianie między Wisłą a Pilicą w XVI–XX wieku. Studia*, red. J. Gapys, M. Nowak, J. Pielas, Kielce 2008.
- Estreicher K., *Wspomnienia Ludwika Morstina*, „Rocznik Krakowski” 1970, t. 41.
- Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX w.*, red. K. Lepszy, Wrocław 1953.
- Urzednicy województwa krakowskiego XVI–XVIII wieku. Spisy*, oprac. S. Cynarski, A. Falniowska-Gradowska, Kórnik 1990.

- Urzędnicy województwa sandomierskiego XVI–XVIII wieku. Spisy*, oprac. K. Chłapowski, A. Falniowska-Gradowska, Kórnik 1993.
- Wójcicka A., *Urszula z Morsztynów Dembińska – dziedzictwo pomnożone*, „Biuletyn Kwartalny Radomskiego Towarzystwa Naukowego” 1997, t. 32, z. 1–2.
- Zaclona M., *Urszula z Morsztynów Dembińska, starościna wolbromska pani na Szczekocinach, Przysusze, Rusinowie i Sędziszowie*, w: *Urszula z Morsztynów Dembińska (1746–1825)*, red. K. Markiewicz, Przysucha 1996.
- Zarychta-Wójcicka A., *Dzieje Przysuchy od czasów najdawniejszych do 1809 roku*, w: *Przysucha. Historia miasta od czasów najdawniejszych do 1945 roku*, red. S. Piątkowski, Przysucha 2006.
- Zarychta-Wójcicka A., *Inwestycje Urszuli z Morsztynów Dembińskiej w dobrach ziemskich Przysucha, Rusinów i Korytków na przełomie XVIII i XIX wieku*, „Radomskie Studia Humanistyczne” 2013, t. 1.
- Zarychta-Wójcicka A., *Urszula z Morsztynów Dembińska – w kręgu gospodarki, kultury i polityki przełomu XVIII i XIX wieku*, w: *Urszula Dembińska (1746–1825). Wystawa biograficzna*, red. G. Dudała, L. Frączek, M. Gradoń, A. Orliński, A. Zarychta-Wójcicka, Szczekociny 2014.
- Źródła i materiały do dziejów szlachty województwa sandomierskiego w XVI–XVIII wieku*, t. 2: *Inwentarze dóbr ziemskich z XVI–XVIII wieku (cz. 2)*, oprac. K. Justyniarska-Chojak, J. Pielas, Kielce 2016.

SUMMARY

Register of movable property of the palace in Rusinów from December 7, 1801. A source gloss to the research on the history of the nobility manors in Małopolska at the turn of the 18th century

The article presents the history of the palace located in the Dembiński family estate. It was a noble family which lived mainly in the Małopolska region and had significant estates there. Rusinów became Dembiński's property in the first half of the 18th century and passed on from generation to generation for another century. The source included in this publication describes the palace, whose founder was Urszula Dembińska, nee Morsztyn, the wife of Franciszek Dembiński. The register shows the furnishings of the palace, the kitchen annex and the chapel of the mansion, which fulfilled in its assumptions the function of autumn and winter residence. Thanks to such detailed descriptions, we can recreate the state of the palace from more than two hundred years ago. This source is an good contribution to the research of the history of the nobility manors at the turn of the 18th century.

KEYWORDS: Dembiński family, Małopolska region, nobility, the turn of the 18th and 19th centuries, nobility mansion